

AB-Brüksel

Brüksel'de Bir Hafta

TÜSİAD

2025 / 28

TÜSİAD

22 Temmuz 2025

BU SAYIDA:

AB – TÜRKİYE
AB - İZLANDA
AB - RUSYA
AB – ÇİN
AB ÇOK YILLI MALİ ÇERÇEVESİ
YAPAY ZEKA
ENERJİ

TÜSİAD BUSINESSEUROPE ÜYESİDİR AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU

İSTANBUL	tusiad@tusiad.org
ANKARA	ankoffice@tusiad.org
BRUSSELS	bxloffice@tusiad.org
BERLIN	berlinoffice@tusiad.org
LONDON	londonoffice@tusiad.org
PARIS	parisoffice@tusiad.org
WASHINGTON DC	usoffice@tusiad.org

www.tusiad.org

13, AVENUE DES GAULOIS B-1040 BRUXELLES T: +32 2 736 4047

HAZIRLAYANLAR : Dilek İştar Ateş – Dilek Aydın

AB – Türkiye

- Türkiye'de ikamet eden ve kısa süreli vize başvurusunda bulunan Türk vatandaşlarına çok girişli vize verilmesine ilişkin uyarlanmış kuralları belirleyen AB Komisyonu [Uygulama Kararı](#) 15 Temmuz 2025 tarihinde yayımlandı. Uygulama Kararında, Vizelere İlişkin Topluluk Kanunu'nu belirleyen 13 Temmuz 2009 tarihli [\(EC\)810/2009](#) sayılı AB Tüzüğü ve Kişilerin Sınırlar Arası Hareketini Düzenleyen Kurallara ilişkin Birlik Kanunu (Schengen Sınırları Kanunu) hakkında [\(EC\)2016/399](#) sayılı AB Tüzüğü'nün ilgili maddelerine atıf yapılıyor. 15 Temmuz tarihli Uygulama Kararı daha önce yasal olarak Schengen vizesi kullanmış olan gerçek başvuru sahiplerinin, ilk kez başvuranların aksine, daha avantajlı kurallara tabi tutulması gerektiğini belirtiyor. Bu doğrultuda daha önce vizelerini yasal şekilde kullanan Türk vatandaşları, ikinci başvurularından itibaren 6 aylık vize, ardından 1 yıllık, 3 yıllık ve 5 yıllık çok girişli vize alma imkanına sahip olabilecekler. Uygulama AB ülkelerinin yetkisinde olduğu için vize başvurularını ret ya da kabul ya da talep edilen vize süresini belirleme hakkına üye ülkeler sahip olacaklar. [İnternet bağlantısı için](#)

[Dışişleri Bakanlığı'nın açıklamasına erişim için](#)

AB - İzlanda

- AB Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen İzlanda'yı ziyaret ederek Arktik Bölgesinde incelemelerde bulundu. AB Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen İzlanda ziyaretinde dört önemli konunun öne çıktığını belirtiyor:

I. Güvenlik ve Savunma: AB Komisyonu Başkanı von der Leyen NATO'nun Arktik ve Kuzey Atlantik konumlanmasında İzlanda'nın stratejik rol oynadığını, müzakerelerine başlanan AB-İzlanda Güvenlik ve Savunma Ortaklığı Anlaşması'nın hibrit tehditler, sivil koruma, siber güvenlik ve €150 milyar büyüklüğündeki SAFE savunma alım

programı gibi alanlarda işbirliğini artıracaklarını açıklıyor.

II. Arktik Bölgesi: Buzulların erimesi ile birlikte Rusya ve Çin'in bölgede artan ekonomik ve stratejik varlığının Avrupa için bu alanda daha fazla uyumlaşma gerektirdiğini ve bu nedenle AB'nin Arktik Bölge Stratejisi'ni güncelleyeceğini ve denizaltı kabloları ve enerji ağları dahil kritik altyapının korunmasında İzlanda ile daha yakın çalışacağını belirtiyor. Von der Leyen ayrıca, İzlanda'nın Govsatcom ve IRIS² uydu iletişim sistemlerine katılımının, siber dayanıklılık için büyük önem taşıdığını ifade ediyor.

III. İklim: İzlanda'nın 2040 yılına kadar karbon nötrlüğe ulaşma hedefi ve AB'nin 2050 vizyonunun uyumlu olduğunu belirten von der Leyen, Paris Anlaşması hedeflerine ulaşmak ve gelecek COP süreçlerine hazırlanmak için iklim işbirliğinin önemli olduğunu vurguluyor.

IV. Balıkçılık: Balıkçılık ve okyanus alanındaki işbirliğinin geliştirilmesi amaçlı Mutabakat Zaptı'nın deniz kaynaklarının yönetimi ve biyoçeşitliliğin korunması için işbirliğini güçlendireceğini belirtiyor.

AB ve İzlanda arasında imzalanan [Mutabakat Zaptı](#), sürdürülebilir balıkçılık, bilimsel araştırmalar ve deniz koruma gibi temel öncelikler konusunda AB ve İzlanda arasında daha derin ve kapsamlı işbirliği çerçevesini oluşturuyor; denizlerde biyolojik çeşitliliğin korunması, balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği sektörünün enerji dönüşümünün desteklenmesi konusunda AB ve İzlanda'nın ortak çabalarının güçlendirilmesine temel sağlıyor. Kaydedilen gelişmeleri izlemek ve işbirliğini ilerletmek amacıyla AB ve İzlanda arasında her yıl üst düzey diyalog toplantısı düzenlenmesi ve ilk toplantının 2026 yılının ilk aylarında gerçekleştirilmesi planlanıyor. [İnternet bağlantısı için](#)

AB - Rusya

- AB Konseyi Rusya'ya yönelik **18. yaptırım paketini** onayladı. Yeni yaptırım paketi şu temel noktalara odaklanıyor:

- Rusya'nın enerji gelirlerinin azaltılması,
- Rus bankacılık sektörünün sınırlandırılması,
- Askeri sanayinin kapasitesinin zayıflatılması,
- Yaptırımların ihlal edilmesi ve arkasından dolaşılmasına karşı önlemlerin güçlendirilmesi,
- Rusya'nın Ukraynalı çocuklara ve Ukrayna'nın kültürel mirasına karşı işlediği suçlardan sorumlu tutulması.

Bu yaptırım paketiyle birlikte Rusya'nın gölge filosunda olduğu belirlenerek listelenen gemi sayısı toplam 444'e ulaşırken, haklarında yaptırım kararı alınan kişi sayısı da 2.500'ü aşmış oluyor. (Türkiye'den 4, Çin/Hong Kong'dan 7 işletme listeye ilave ediliyor.) Pakette ayrıca, Belarus'a karşı yeni yaptırımlar yer alıyor. 24 Şubat 2025 tarihinde güncellenen, inşaat ve ulaşımda kullanılan "Ekonomi İçin Kritik Mallar Listesi"ne 8 adet Birleşik Nomenklatür (CN) kodu daha ilave edilerek transit ticaret yasağının kapsamı genişletiliyor (bunlardan ikisi enerji sektörüyle doğrudan ilgili). Bu listede yer alan malların AB'den üçüncü ülkelere ihracında, Rusya üzerinden transit geçişine yasak getiriliyor.

Yeni yaptırım paketi ile belirlenen ilave yaptırımlardan bazıları aşağıda sıralanıyor:

- Ham petrol için tavan fiyat 60 USD'den 47,6 USD'ye düşürülüyor. Ayrıca, ilerleyen dönemde tavan fiyatın otomatik olarak düşürülmesini sağlayacak, dinamik inceleme mekanizması getirilmesine karar veriliyor. Yeni

sistemin yürürlük kazanması ile birlikte tavan fiyatın, Ural tipi ham petrolün son altı aylık dönemdeki ortalama piyasa fiyatından %15 daha düşük olması sağlanarak, Rusya'nın enerji gelirleri üzerinde baskı oluşturulmasının sağlanması ve aynı zamanda da işletmelere öngörülebilirlik sunulması hedefleniyor.

- AB operatörlerinin Nord Stream 1 ve 2 boru hatlarıyla ilgili işlem yapması yasaklanıyor.
- Rusya dışında işlenip AB'ye getirilen Rus ham petrolünden üretilmiş rafine ürünlerin AB'ye ithalatı yasaklanıyor.
- AB şirketlerinin bazı Rus bankalarına finansal mesajlaşma hizmetleri sağlama yasağı, tüm hizmet ve işlemlerin yasaklanmasına dönüştürülüyor. Yasak kapsamındaki bankalara 22 tane banka daha ilave edilerek, listelenen banka sayısı 45'e çıkarılıyor. AB işletmelerinin bu 45 banka ile doğrudan ya da dolaylı olarak işlem yapması tümüyle yasaklanıyor.
- Üçüncü ülke finansal operatörlerine yönelik işlem yasağı genişletilerek, yaptırımları aşmaya yardımcı olan, Rusya'nın finansal mesajlaşma hizmetiyle bağlantılı kripto varlık sağlayıcıları gibi operatörler de yasak kapsamına dahil ediliyor. AB operatörlerinin bu finansal operatörlerle herhangi bir işlem gerçekleştirmesi yasaklanıyor.
- Rusya Doğrudan Yatırım Fonu'nun (RDIF) yatırım yaptığı dört şirket yasak kapsamına alınıyor ve Rusya'nın RDIF aracılığıyla küresel finansal piyasalara erişimi sınırlandırılıyor.
- Rus Hükümeti ve Rus şirketlerine hizmet ve yazılım sağlama yasağı, belirli temel bankacılık yazılımları da dahil edilerek genişletiliyor.

[İnternet bağlantısı için](#)

[AB Komisyonu'nun hazırladığı ek açıklamalara erişim için](#)

[AB Komisyonu Yaptırımlara Uyum Destek Masası](#)

AB – Çin

- AB Komisyonu Çin'den AB'ye çok katmanlı ahşap döşeme (birbirine yapıştırılmış veya birleştirilmiş birkaç ahşap kaplama katmanından oluşan, birleştirilmiş veya işlenmiş parke döşeme) ithalatına 11 Temmuz tarihinden itibaren %21,3 - %36,1 arasında değişen oranlarda anti-damping vergisi uygulanması kararı aldı. AB Komisyonu'nun kararı, yürütülen soruşturmanın sonucunda Çin'den çok katmanlı ahşap döşeme ithalatındaki artışın AB sanayine zarar verdiğinin ortaya çıkması üzerine alındığı belirtiliyor. [İnternet bağlantısı için](#)

AB Çok Yıllı Mali Çerçevesi

- AB Komisyonu 2028-2034 Çok Yıllı Mali Çerçeve önerisini sundu. AB'nin aynı dönem için öngörülen GSYH'nın %1,26'sına karşılık gelen tutar olan €1,8

trilyon tutardaki Çok Yıllı Mali Çerçeve önerisinin uygulamaya konulması için öncelikle Avrupa Parlamentosu, AB

Konseyi ve AB Komisyonu arasında müzakere edilerek kabul edilmesi ve resmi olarak onaylanması gerekiyor.

Hukukun üstünlüğüne uyum, AB Koşulluluk Tüzüğü uyarınca AB bütçesinin uygulanmasındaki temel koşul olmaya devam edecek. Ayrıca, AB bütçesinin idaresi ile ilgili şeffaflık ve denetim güçlendirilerek, AB fonlarından yararlananlara ilişkin bilgiler merkezi bir veri tabanı üzerinden yayımlanacak.

AB Komisyonu önerisi kapsamında yer alan ve önümüzdeki dönemde müzakere edilecek AB Çok Yıllı Mali Çerçevesi'nin gelir kalemleri arasında şunlar öngörüldüğü:

- AB Emisyon Ticareti Sistemi'nden yıllık ortalama €9,6 milyar tutarında gelir elde edilmesi bekleniyor.

- Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (CBAM) kapsamında yıllık ortalama €1,4 milyar gelir hedefleniyor.
- Toplanmayan e-atıkların ağırlığına tek tip oranda uygulanacak ücretlendirme çerçevesinde yıllık ortalama €15 milyar öz kaynak yaratılacağı öngörüldüğü.
- AB ülkelerinin bütün ürünlerine uyguladığı ÖTV oranı üzerinden belirli bir oranda uygulanacak vergi gelirinin (TEDOR) yılda ortalama €11,2 milyar kaynak sağlaması planlanıyor.
- AB'de faaliyet gösteren ve satış yapan şirketlerden yıllık net cirosu en az €100 milyon olanlardan ciro aralığına göre belirlenecek şekilde €100,000-750,000 arasında "Avrupa Kurumsal Kaynak Katkısı" (Corporate Resource for Europe-CORE) olarak maktu katkı tahsil edilmesi ve yıllık ortalama €6,8 milyar gelir elde edilmesi; küçük ve orta ölçekli şirketlerin uygulama kapsamı dışında tutulması öneriliyor.

Çok Yıllı Mali Çerçeve'nin harcama kalemleri arasında savunma, AB'nin olası krizlere karşı hazırlıklı olmasının sağlanması, küresel rekabetçiliğinin güçlendirilmesi, kalkınma yardımları, eğitim, inovasyon ve araştırma programları, tarım gibi alanlar yer alıyor. Ancak, uygulamada sadeleştirmeye gidilmesi önerilerek, mevcut durumda 7 başlık altında yönetilen Çok Yıllı Mali Çerçeve 4 başlığa indirgeniyor:

- **I. Başlık:** €1 trilyon ayrılıyor. Ekonomik, sosyal ve bölgesel uyumlaşma, sürdürülebilir kalkınma, rekabet gücü ve aynı zamanda tarımsal, kırsal ve kıyı alanlarında refah artışını desteklemeyi amaçlayan Ulusal ve Bölgesel Ortaklık Planlarını (NRPP) kapsıyor.

Frontex, Europol ve ilgili diğer kuruluşların işleyişinin bu başlık altında bütçeleneceği belirtiliyor. Ayrıca, AB Kurtarma ve Dayanıklılık Fonu (NextGenerationEU) geri ödemesi için yıllık sabit tutar ayrılıyor.

- **II. Başlık:** €589,6 milyar büyüklüğünde öngörülüyor. Avrupa Rekabetçilik Fonu (European Competitiveness Fund) ve Ufuk Avrupa Programı'nı (Horizon Europe) kapsıyor. Avrupa Rekabetçilik Fonu'nun temiz geçiş ve karbonsuzlaşma, dijital geçiş, sağlık, biyoteknoloji, tarım ve biyoekonomi, savunma ve uzay alanlarında finansman sağlayacağı belirtiliyor. Sınır ötesi bağlantılılık (Connecting Europe Facility), sağlık dahil olmak üzere krizlere hazırlık ve müdahale için Sivil Koruma Mekanizması Artı (Civil Protection Mechanism+) ve Avrupa'nın sınır ötesi eğitim programı Erasmus+ yanı sıra kültür, medya ve sivil toplum kuruluşlarını destekleyecek yeni program (AgoraEU) bu başlık altında desteklenecek. AgoraEU programı demokrasi, eşitlik ve hukukun üstünlüğü gibi ortak değerleri teşvik edecek ve Avrupa'nın kültürel çeşitliliğini, görsel-işitsel ve yaratıcı sektörlerini, medya özgürlüğünü ve sivil toplum katılımını destekleyecek.

- **III. Başlık:** €215,2 milyar büyüklüğünde. Küresel Avrupa Aracı'nın (Global Europe Instrument) yanı sıra Ortak Dış ve Güvenlik Politikası (CFSP) ile Grönland dahil denizaşırı bölge ve sınırları kapsıyor. Yeni oluşturulan €200 milyar büyüklüğündeki Küresel Avrupa Fonu

- Global Europe Fund, AB dış eylem finansmanını genişleme ve dış politika girişimleri de dahil olmak üzere altı bölgesel kaleme tahsis ediyor. Bu doğrultuda AB'nin yeni dış ekonomi politikasının ilerletilmesi, ekonomik güvenlik ve rekabet gücü, enerji güvenliği, göç, iklim, bağlantılılık ve kritik

hammaddelere erişim gibi iç önceliklerle uyum ve tutarlılığın güçlendirilmesi hedefleniyor.

- **IV. Başlık:** Çok Yıllı Mali Çerçeve'nin %6'lık bölümü Avrupa kamu yönetimi harcamaları için ve bu başlık altında ele alınıyor.

Yukarıda sıralanan dört başlığın yanı sıra, Ukrayna'yı desteklemek için €100 milyarlık özel bir rezerv (Ukraine Reserve) ayrılıyor ve ülkenin yeniden inşasını desteklemek için halihazırda mevcut olan "Ukraine Facility" finansmanın bu rezervden destekleneceği belirtiliyor.

[İnternet bağlantısı için](#)

Yapay Zeka

- Model sağlayıcılar, küçük ve orta ölçekli işletmeler, akademisyenler, yapay zekâ güvenlik uzmanları ve sivil toplum kuruluşları dahil olmak üzere bini aşan sayıda paydaşın katkıları alınarak [13 bağımsız uzman](#) tarafından geliştirilen gönüllü bir araç olan "[Genel Amaçlı Yapay Zeka Uygulama Kodu](#)" AB Komisyonu'na sunuldu.

Yapay Zeka Yasası'nın genel amaçlı yapay zekayı kapsayan bölümlerine sanayinin uyumlaşmasını desteklemeyi ve en güçlü modeller dahil olmak üzere, Avrupa pazarına sunulan genel amaçlı yapay zekâ modellerinin güvenli ve şeffaf olmasını sağlamayı amaçlayan Genel Amaçlı Yapay Zeka Uygulama Kodu'nun AB üye ülkeleri ve AB Komisyonu tarafından onaylanması gerekiyor. İlerleyen süreçte bu kuralların, genel amaçlı yapay zekâ yükümlülüklerinin yürürlüğe girmesinden önce AB Komisyonu tarafından yayımlanacak düzenlemelerle destekleneceği belirtiliyor. [İnternet bağlantısı için](#)

Enerji

- AB Konseyi AB ülkelerinin kış mevsimi öncesinde yeterli gaz rezervi bulundurma zorunluluğunu iki yıl uzatmak amacıyla gaz depolama yönetmeliği

üzerinde yapılması önerilen değişiklikleri kabul etti.
Önerilen değişiklikler ile;

- %90'lık depolama hedefi korunuyor.
- Üye ülkelerin gaz satın alma anlaşmalarını daha iyi koşullarda yapmalarını sağlamak amacıyla %90'lık depolama hedefine erişim için belirlenmiş olan 1 Kasım kesin son tarihi, 1 Ekim - 1 Aralık dönemi olarak yeniden düzenleniyor.
- Gaz depolarının doldurulmasıyla ilgili zorlu koşullar ortaya çıkması durumunda %10'luk esneklik tanınıyor.
- Olumsuz piyasa koşullarının devam etmesi durumunda dolum hedefine yönelik esnekliğin %5'e kadar artırılabilmesi için AB Komisyonu yetkilendiriliyor.
- Depolama seviyeleri için öngörülebilirlik sağlaması açısından ara depolama hedeflerinin gösterge niteliği taşıyacak şekilde geçerli olması kabul ediliyor. [İnternet bağlantısı için](#)

BRÜKSEL'DE GELECEK AY

AB Kurumları

- 22-23 Temmuz, Adalet ve İçişleri Bakanları gayri resmi toplantısı
- 28 Ağustos, Savunma Bakanları gayri resmi toplantısı
- 29-30 Ağustos, Dışişleri Bakanları gayri resmi toplantısı

Konferanslar

- 3-5 Eylül, "Bruegel Annual Meetings", www.bruegel.org
- 14 Ekim, "Towards a circular and resilient economy in Europe: Enabling valorisation and uptake of recycled materials", www.epc.eu